

עמלק

שמות פרק יז

(ח) וַיבֹּא עַמְלֵק וַיִּלָּחֶם עִם יִשְׂרָאֵל בְּרַפְיִדִם:

(ט) וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל יְהוָה שֶׁעָשָׂה בְּחַר לָנוּ אֲנָשִׁים וַצֵּא הַלָּחֶם בְּעַמְלֵק מִחַר אֲנָכִי נִצַּב עַל רֹאשׁ הַגְּבָעָה וּמִטָּה הָאֱלֹהִים בְּיָדִי:

(י) וַיַּעַשׂ יְהוָה כְּפֶאֱשֶׁר אָמַר לוֹ מֹשֶׁה לְהִלָּחֵם בְּעַמְלֵק וּמֹשֶׁה אֶהְרֶן וְחֹזֵר עָלוּ רֹאשׁ הַגְּבָעָה:

(יא) וְהָיָה כְּפֶאֱשֶׁר יָרִים מֹשֶׁה יָדוֹ וְגִבֹר יִשְׂרָאֵל וְכַאֲשֶׁר יָנִיחַ יָדוֹ וְגִבֹר עַמְלֵק:

(יב) וַיְדִי מֹשֶׁה כְּבָדִים וַיִּקְחוּ אֶבֶן וַיִּשְׂמִימוּ תַחְתֵּי וַיִּשָּׁב עֲלֶיהָ וְאֶהְרֶן וְחֹזֵר תָּמְכוּ בְּיָדָיו מִזֶּה אֶחָד וּמִזֶּה אֶחָד וַיְהִי יָדָיו אֲמוּנָה עַד בֹּא הַשָּׁמֶשׁ:

(יג) וַיַּחְלֵשׂ יְהוָה אֶת עַמְלֵק וְאֶת עֲמוֹ לְפִי חֶרֶב: פ

(יד) וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה כְּתֹב זֹאת זִכְרוֹן בְּסֵפֶר וְשִׁים בְּאָזְנִי יְהוָה שֶׁעָשָׂה כִּי מָחָה אֶמְחָה אֶת זִכְרֵךְ עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם:

(טו) וַיְכֹן מֹשֶׁה מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא שְׁמוֹ ה' נָסִי:

(טז) וַיֹּאמֶר כִּי יָד עַל כַּס יְהִי מִלְחָמָה לָהּ בְּעַמְלֵק מִדֹר: פ

דברים פרק כה

(יז) וַיִּזְכֹּר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לָךְ עַמְלֵק בְּדֶרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:

(יח) אֲשֶׁר קָרָךְ בְּדֶרֶךְ וַיִּזְנֶב בְּךָ כָּל הַנְּחָשִׁים אֲחֵרֶיךָ וְאֵתָה עִיף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים:

(יט) וְהָיָה בְּהִנֵּיחַ ה' אֱלֹקֶיךָ לָךְ מִכָּל אֵיבֶיךָ מִסָּבִיב בְּאַרְצֵךְ אֲשֶׁר ה' אֱלֹקֶיךָ נָתַן לָךְ נִחְלָה לְרִשְׁתָּהּ תִּמְחָה אֶת זִכְרֵךְ עַמְלֵק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשְׁכַּח: פ

רש"י דברים כה

(יח) אשר קרך בדרך - לשון מקרה.

דבר אחר: לשון קרי וטומאה. שהיה מטמאן במשכב זכור.

דבר אחר: לשון קור וחום צננך והפשירך מרתיחתך שהיו העובדי כוכבים יראים להלחם בכם ובה זה והתחיל והראה מקום לאחרים. משל לאמבטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בתוכה בא בן בליעל אחד קפץ וירד לתוכה אע"פ שנכוה הקרה אותה בפני אחרים:

פסיקתא זוטרתא דברים פרשת תצא דף מה עמוד א

ויזנב בך כל הנחשלים אחרריך. מלמד שלא היו הורגין אלא בני אדם שהיו נמשכין מדרכי המקום ונחשלו מתחת כנפי השכינה. ואתה עיף ויגע ולא ירא אלהים. ולהלן הוא אומר (שמות יז) וילחם עם ישראל ברפידים. על עסק רפידים שרפו ידיהם מן המצות:

רבי ישראל הופשטיין מקוונ'ניץ, עבודת ישראל פרשת זכור

וזה זכור את אשר עשה לך עמלק, לך ממש שעשה בקרבך ענין עמלק ... אשר קרך בדרך, קרך הוא מלשון קרירות שהקרה אותך מהתלהבות. שראוי להיות כל אדם בלבו כמוקד אש לפני ה' תמיד, והיצר הרע מקרר את האדם ומעצלו ובא אליו בכמה מיני פיתוים ומתנכר בלבושים וענינים עד שמפתה את האדם ואומר לאדם מה לך תיגע לריק ותלד לבהלה הלא אתה עשית כמה עבירות עד אין מספר וכבד ממך הדבר לעשות תשובה כראוי ולסגף מה שאתה חייב לכן למה לך ללמוד תורה ולהתפלל בכוונה, ... וגם מה שאתה רואה כמה אנשים מכוונים בשם צדיקים וחסידים ואנשי מעשה אשר הם מיגיעים את עצמם בתורה ובעבודה, אל תביט אל מראיהם כי כלו סג יחדיו ומי יודע מה מעשיהם בסתר. ועוד כהנה מדבר היצר הרע בלב האדם עד שמפילו בעצלות בעבודת השי"ת ומחזק לבו למרות עיני כבודו עד שמוליכו כשור לטבח, לזה הזהיר הקב"ה זכור את אשר עשה לך עמלק אשר קרך בדרך, שהקרה אותך כשאתה הולך בדרך ה'.

רבי קלונימוס קרקא הלוי אפשטיין, מאור ושמש פרשת תצוה

והנה איתא במדרש והובא ברש"י ז"ל אשר קרך בדרך שהוא לשון קרירות משל לאמבטי רותחת כו', ולדברינו הנ"ל היינו לשון קרירות שכיבה האש אהבתם וקיררו אותה שהיו מתחלה בחמימו ובהתלהבות לאהוב זה את זה, ועמלק הביאם לידי קרירות וצינן את אהבתם מלאהוב אחד את חברו. ועל ידי מה הקרירם, על ידי התנשאות וגאווה שעמלק גימטריא ר"ם שהוא לשון התנשאות וגבהות וגאווה, מפני שעיקר הדבר שמביא לאהוב אחד את חברו הוא על ידי שכל אחד ואחד שפל ומבוזה בעיני עצמו שמוצא תמיד חסרונות בכל מעשיו ורואה את צדקתו ומעשיו של חברו וגדול מאד בעיניו על ידי כן אוהב את חברו והוא באחדות עמו. לאפוקי אם הוא גדול בעיני עצמו והוא בגאווה אזי ממילא רואה חסרונות של חברו ועל ידי כן הוא שונא אותו לפי שחבירו שפל מאד בעיניו. ועמ"ק גימטריא ר"ם והוא הקריר את ישראל מחמימות והתלהבות שהיה להם מקודם לאהוב זה את זה כנ"ל.